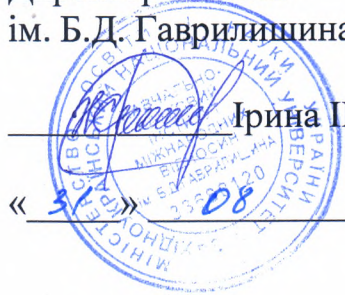

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут міжнародних
відносин ім. Б.Д. Гаврилишина

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІМВ
ім. Б.Д. Гаврилишина

Ірина ІВАЩУК

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни

«ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ»

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Кафедра міжнародних відносин та дипломатії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практичні	ІРС	Тренінг	СРС	Разом	Екзамен (сем.)
Денна	1	2	30	30	4	8	48	120	2

31.08.2023

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06.2023 р.)

Робочу програму розроблена доктором історичних наук, професором Миколою ЛАЗАРОВИЧЕМ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин та дипломатії (протокол № 1 від 29.08.2023 р.)

Завідувач кафедри д.е.н., професор Оксана Тулай

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (протокол № 1 від 29.08.2023 р.)

Голова групи
забезпечення спеціальності д.іст.н., професор Ігор Дацків

Гарант ОПП д.іст.н., професор Ігор Дацків

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Зовнішньополітична діяльність України»

1. Опис дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України»

Дисципліна - Зовнішньополітична діяльність України	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 4	Галузь знань - 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова дисципліна Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність - 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	Рік підготовки: - 1, семестр: 2
Кількість змістових модулів - 2	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Лекції – 30 год Практичні заняття – 30 год
Загальна кількість годин - 120 год.		Самостійна робота: 48 год. КПЗ, тренінг - 8 год. Індивідуальна робота - 4 год.
Тижневих годин: - 8 год., з них аудиторних - 4 год.		Вид підсумкового контролю - екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України»

2.1. Мета вивчення дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України» є вивчення концептуальних засад зовнішньої політики України, зовнішньополітичної діяльності України по забезпеченню її національних інтересів у міжнародних відносинах.

2.2. Завдання вивчення дисципліни. Основними завданнями вивчення дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України» є розкриття особливостей становлення української держави як суб'єкту сучасних міжнародних відносин, місце України у сучасних міжнародних відносинах, основні принципи та напрямки зовнішньої політики України, становлення та розвиток міжнародних стосунків України з іншими державами світу, діяльність України у міжнародних, регіональних організаціях, тощо.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області, розуміння професійної діяльності.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК 8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни: Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки «Зовнішньополітична діяльність України» тісно взаємодіє з такими дисциплінами як: «Історія та культура України» та «Історія міжнародних відносин та дипломатії».

2.5. Результати навчання:

РН 04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

3. Зміст дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України»

Змістовний модуль 1. Витоки зовнішньої політики Української держави.

Тема 1. Особливості формування зовнішньополітичної діяльності держави в сучасних світогосподарських процесах.

Сучасна система міжнародних відносин. Поняття міжнародного співробітництва. Поняття міжнародної економічної інтеграції та її форми. Глобалізація та глобальні проблеми людства. Поняття міжнародного конфлікту та способи його розв'язання. Загальні підходи до формування зовнішньополітичної діяльності держави.

Тема 2. Зовнішня політика Київської Русі.

Вихід Київської Русі на міжнародну арену. Зовнішня політика Київської Русі епохи найвищого піднесення (кінець X — середина XI ст.). Київська Русь у міжнародних відносинах другої половини XI — першої третини XII ст. Зовнішня політика Київської Русі періоду удільної роздробленості (1132—1240).

Тема 3. Зовнішня політика Галицько-Волинської держави.

Зовнішньополітична діяльність Романа Мстиславича. Участь Польщі та Угорщини у боротьбі за Галицько-Волинське князівство у першій третині XIII ст. Зовнішня політика Данила Галицького. Галицько-Волинська держава на міжнародній арені у другій половині XIII — першій половині XIV ст.

Тема 4. Зовнішня політика козацької держави.

Міжнародний контекст появи українського козацтва. Залучення козаків урядом Речі Посполитої до воєн із сусідніми державами. Відносини українських козаків із Кримським ханством і Туреччиною. Молдавський напрям діяльності козацтва. Спроби залучення козаків на службу до європейських та азійських монархів.

Зовнішня політика Богдана Хмельницького. Зовнішньополітичні заходи наступників Богдана Хмельницького у другій половині XVII ст.

Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських урядів на початку XX ст.

“Українське питання” в міжнародних відносинах у роки Першої світової війни. Особливості процесу державотворення в Україні. Зовнішня політика Української Центральної Ради. Зовнішньополітична діяльність Української держави Павла Скоропадського. Зовнішня політика Директорії УНР та ЗУНР.

Тема 6. Зовнішньополітична діяльність УРСР.

Утворення більшовицького та радянського центрів влади в Україні. Становлення зовнішньої політики уряду УСРР. Утворення СРСР.

Скорочення міжнародних зв'язків України, їх підпорядкування центральним органам влади. Ліквідація Народного Комісаріату закордонних справ УРСР. Українське питання в європейській політиці міжвоєнного періоду.

Україна в період Другої світової війни. Об'єднання українських земель.

Відновлення зовнішньополітичних функцій УРСР після Другої світової війни. Участь УРСР у діяльності міжнародних організацій.

Тема 7. Зовнішньополітична діяльність незалежної України.

Становлення основ зовнішньої політики України. Боротьба за міжнародне визнання України. Розбудова зовнішньополітичної служби держави.

Змістовний модуль 2. Сучасні тенденції зовнішньополітичної діяльності України.

Тема 8. Закордонні дипломатичні установи України.

Система закордонних дипломатичних установ. Дипломатичні представництва України. Функціональні місії у складі посольств. Поняття, завдання та система органів консульської служби України. Функції та структура консульської установи. Постійні представництва України при міжнародних організаціях.

Тема 9. Участь України в міжнародних організаціях.

Історія формування міжнародних організацій. Організація Об'єднаних Націй (ООН). Рада Європи. Організація Північноатлантичного договору (НАТО). Світова організація торгівлі (СОТ). 6. ЮНЕСКО. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Тема 10. Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ

Історія становлення ГУАМ. Особливості співробітництва в рамках Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ.

Тема 11. Участь України в Організації чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

Особливості становлення та розвитку ОЧЕС. Сфери співробітництва країн ОЧЕС. Національні інтереси України в ОЧЕС

Тема 12. Участь України у Співдружності незалежних держав (СНД)

Історія членства України в Співдружності Незалежних Держав. Зовнішньополітичне та економічне співробітництво України в межах СНД.

Тема 13. Європейська інтеграція України.

Особливості відносини України з ЄС. Політика Європейського Союзу щодо України. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Група Європейської Комісії (ЄК) з підтримки України.

Тема 14. Зовнішньополітична діяльність України в умовах повномаштабного вторгнення Росії.

Найбільш актуальні загрози України в період загострення агресії з боку РФ. Поглиблення співробітництва України із НАТО. Перспективи вступу України до Європейського Союзу в умовах повномаштабного вторгнення Росії.

4. Структура залікового кредиту дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України»

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	КПЗ, Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Витоки зовнішньої політики Української держави.						
Тема 1. Особливості формування зовнішньополітичної діяльності держави в сучасних світогосподарських процесах.	4	4	4	1	4	Пот. оп.
Тема 2. Зовнішня політика Київської Русі.	2	2	3			Пот. оп.
Тема 3. Зовнішня політика Галицько-Волинської держави.	2	2	3			Пот. оп.
Тема 4 Зовнішня політика козацької держави.	2	2	3			Групові завдання.
Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських урядів на початку ХХ ст.	2	2	3			Пот. оп.
Тема 6. Зовнішньополітична діяльність УРСР.	2	2	3			Групові завдання.
Тема 7. Зовнішньополітична діяльність незалежної України.	2	2	4	1		
Змістовий модуль 2. Сучасні тенденції зовнішньополітичної діяльності України.						
Тема 8. Закордонні дипломатичні установи України.	2	2	4	1	4	Групові завдання
Тема 9. Участь України в міжнародних організаціях.	2	2	4			Пот. оп.
Тема 10. Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ	2	2	3			Пот. оп.
Тема 11. Участь України в Організації чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).	2	2	3			Групові завдання
Тема 12. Участь України у Співдружності незалежних держав (СНД).	2	2	3			Групові завдання
Тема 13. Європейська інтеграція України.	2	2	4			Групові завдання
Тема 14. Зовнішньополітична діяльність України в умовах повномаштабного вторгнення Росії.	2	2	4	1		Групові завдання
Всього:	30	30	48	4		8

5. Тематика практичних занять

Тема 1. Особливості формування зовнішньополітичної діяльності держави в сучасних світогосподарських процесах.

Мета: провести оцінку особливостей формування зовнішньополітичної діяльності держави в сучасних світогосподарських процесах.

Питання для обговорення:

1. Сучасна система міжнародних відносин.
2. Поняття міжнародного співробітництва.
3. Поняття міжнародної економічної інтеграції та її форми.
4. Глобалізація та глобальні проблеми людства.
5. Поняття міжнародного конфлікту та способи його розв'язання.
6. Загальні підходи до формування зовнішньополітичної діяльності держави.

Тема 2. Зовнішня політика Київської Русі.

Мета: дослідити зовнішню політику Київської Русі.

Питання для обговорення:

1. Вихід Київської Русі на міжнародну арену.
2. Зовнішня політика Київської Русі епохи найвищого піднесення (кінець X — середина XI ст.).
3. Київська Русь у міжнародних відносинах другої половини XI — першої третини XII ст.
4. Зовнішня політика Київської Русі періоду удільної роздробленості (1132—1240).

Тема 3. Зовнішня політика Галицько-Волинської держави.

Мета: проаналізувати зовнішню політику Галицько-Волинської держави.

Питання для обговорення:

1. Зовнішньополітична діяльність Романа Мстиславича.
2. Участь Польщі та Угорщини у боротьбі за Галицько-Волинське князівство у першій третині XIII ст.
3. Зовнішня політика Данила Галицького.
4. Галицько-Волинська держава на міжнародній арені у другій половині XIII — першій половині XIV ст.

Тема 4. Зовнішня політика козацької держави.

Мета: дослідити зовнішню політику козацької держави.

Питання для обговорення:

1. Міжнародний контекст появи українського козацтва.
2. Залучення козаків урядом Речі Посполитої до воєн із сусідніми державами.
3. Відносини українських козаків із Кримським ханством і Туреччиною.
4. Молдавський напрям діяльності козацтва.
5. Спроби залучення козаків на службу до європейських та азійських монархів.
6. Зовнішня політика Богдана Хмельницького.
7. Зовнішньополітичні заходи наступників Богдана Хмельницького у другій половині XVII ст.

Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських урядів на початку ХХ ст.

Мета: проаналізувати зовнішньополітичну діяльність українських урядів на початку ХХ ст.

Питання для обговорення:

1. “Українське питання” в міжнародних відносинах у роки Першої світової війни. Особливості процесу державотворення в Україні.
2. Зовнішня політика Української Центральної Ради.
3. Зовнішньополітична діяльність Української держави Павла Скоропадського.
4. Зовнішня політика Директорії УНР та ЗУНР.

Тема 6. Зовнішньополітична діяльність УРСР.

Мета: розкрити зовнішньополітична діяльність УРСР.

Питання для обговорення:

1. Утворення більшовицького та радянського центрів влади в Україні. Становлення зовнішньої політики уряду УСРР. Утворення СРСР.
2. Скорочення міжнародних зв'язків України, їх підпорядкування центральним органам влади. Ліквідація Народного Комісаріату закордонних справ УРСР. Українське питання в європейській політиці міжвоєнного періоду.
3. Україна в період Другої світової війни. Об'єднання українських земель.
4. Відновлення зовнішньополітичних функцій УРСР після Другої світової війни. Участь УРСР у діяльності міжнародних організацій.

Тема 7. Зовнішньополітична діяльність незалежної України.

Мета: дослідити особливості становлення та розвитку зовнішньополітичної діяльності незалежної України.

Питання для обговорення:

1. Становлення основ зовнішньої політики України.
2. Боротьба за міжнародне визнання України.
3. Розбудова зовнішньополітичної служби держави.

Тема 8. Закордонні дипломатичні установи України.

Мета: проаналізувати діяльність закордонних дипломатичних установ України.

Питання для обговорення:

1. Система закордонних дипломатичних установ.
2. Дипломатичні представництва України.
3. Функціональні місії у складі посольств.
4. Поняття, завдання та система органів консульської служби України.
5. Функції та структура консульської установи.
6. Постійні представництва України при міжнародних організаціях.

Тема 9. Участь України в міжнародних організаціях.

Мета: дослідити участь України в міжнародних організаціях.

Питання для обговорення:

1. Історія формування міжнародних організацій.
2. Організація Об'єднаних Націй (ООН).
3. Рада Європи.

4. Організація Північноатлантичного договору (НАТО).
5. Світова організація торгівлі (СОТ).
6. ЮНЕСКО.
7. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Тема 10. Організація за демократію та економічний розвиток – ГУАМ.

Мета: розкрити особливості зовнішньополітичної діяльності України в Організації за демократію та економічний розвиток (ГУАМ)

Питання для обговорення:

1. Історія становлення ГУАМ.
2. Особливості співробітництва в рамках Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ.

Тема 11. Участь України в Організації чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

Мета: дослідити участь України в Організації чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС).

Питання для обговорення:

1. Особливості становлення та розвитку ОЧЕС.
2. Сфери співробітництва країн ОЧЕС.
3. Національні інтереси України в ОЧЕС.

Тема 12. Участь України у Співдружності незалежних держав (СНД).

Мета: дослідити участь України у Співдружності незалежних держав (СНД).

Питання для обговорення:

1. Історія членства України в Співдружності Незалежних Держав.
2. Зовнішньополітичне та економічне співробітництво України в межах СНД.

Тема 13. Європейська інтеграція України.

Мета: дослідити особливості європейської інтеграції України.

Питання для обговорення:

1. Особливості відносини України з ЄС.
2. Політика Європейського Союзу щодо України.
3. Угода про асоціацію між Україною та ЄС.
4. Група Європейської Комісії (ЄК) з підтримки України.

Тема 14. Зовнішньополітична діяльність України в умовах повномасштабного вторгнення Росії.

Мета: дослідити зовнішньополітичну діяльність України в умовах повномасштабного вторгнення Росії.

Питання для обговорення:

1. Найбільш актуальні загрози України в період загострення агресії з боку РФ.
2. Поглиблення співробітництва України із НАТО.
3. Перспективи вступу України до Європейського Союзу в умовах повномасштабного вторгнення Росії.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України» студенти виконують самостійно на основі сформованого випадковим чином вибіркового масиву різноманітних даних. Метою виконання КПЗ є успішне засвоєння змісту навчальної дисципліни. КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами; при його виконанні та оформленні студент використовує комп'ютерну техніку. КПЗ оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

7. Самостійна робота студентів

Організація самостійної роботи студентів вимагає особливої уваги, тому, що частина питань кожної теми виноситься на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях.

1. Співпраця України з Європейським Союзом.
2. Стратегічне партнерство України з США.
3. Україно-Канадське особливе партнерство.
4. Україна - член-засновник ООН.
5. Участь України у створенні світової системи безпеки.
6. Захист прав громадян України за кордоном.
7. Інтеграція України в європейські та євроатлантичні структури.
8. Взаємовідносини України з країнами Близького і Середнього Сходу.
9. Відносини з «новими індустріальними країнами» Азії.
10. Взаємовідносини України з країнами Латинської Америки.
11. Регіональне співробітництво України.
12. Відносини України з КНР.
13. Відносини між УНР та ЗУНР.
14. Місце українського питання в політиці країн Антанти.

8. Тренінг з дисципліни

Тренінг – це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти їх ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Метою проведення тренінгу з дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України» є створення неформального, невимушеного спілкування, яке відкриває перед групою студентів аналіз стану і тенденції розвитку зовнішньополітичної діяльності України.

Порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.

3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання КППЗ та участь у тренінгах;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Зовнішньополітична діяльність України» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
20%	20%	20%	40%
Усне опитування під час занять (1-7 теми) - 5 балів за тему - макс. 35 балів Модульна контрольна робота - макс. 65 балів	Усне опитування під час занять (8-14 теми) 5 балів за тему - макс. 35 балів Модульна контрольна робота - макс. 65 балів	Підготовка КППЗ - макс. 40 балів Захист КППЗ - макс. 40 балів Участь у тренінгах - макс. 20 балів	Тестові завдання (5 тестів по 5 балів за тест) – макс. 25 балів Теоретичне питання – макс. 35 балів Практичне завдання – макс. 40 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Фліпчарт	1-14

2.	Ноутбук	1-14
3.	Мультимедійний проектор	1-14

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Зовнішня політика України [Текст] : навч. посіб. / Л. О. Дорош, О. Я. Івасечко, Я. Б. Турчин ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. - 347 с
2. Зовнішня політика України в умовах глобалізації [Текст] : анот. іст. хроніка міжнар. відносин (2017-2019) / [упоряд., передм. А. Ю. Мартинов ; відп. ред. С. В. Віднянський] ; НАН України, Ін-т історії України. - Київ : Ін-т історії України НАН України, 2020. - 309 с.
3. Зовнішня політика і дипломатія України останньої доби визвольних змагань (1918-1921 рр.) [Текст] : монографія / [С. В. Варгатюк] ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Гуманітар.-пед. ф-т, Каф. міжнар. відносин і сусп. наук. - Київ : НУБіП України, 2021. - 127 с.
4. Зовнішня політика України [Текст] : підручник / О. С. Кучик ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. - 446 с.
5. Гетьмани України. Військо, політика, держава [Текст] / Тарас Чухліб. - Київ : Арій, 2023. - 351 с.
6. Українсько-китайські відносини у 1991-2020 рр. [Текст] / [В. Головка та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України. - Київ : Ін-т історії України НАН України, 2021. - 462 с.
7. Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність [Текст] : навч. посіб. / І. Я. Тодоров ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", [Навч.-наук. ін-т євроінтеграц. дослідж.]. - Ужгород : УжНУ, 2022. - 375 с.
8. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014-2022 рр.) [Текст] : монографія / І. В. Артёмов [та ін.] ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Навч.-наук. ін-т євроінтеграц. дослідж. - Ужгород : ДВНЗ "УжНУ", 2022. - 282 с.
9. Українська призма: зовнішня політика 2020 [Текст] : аналіт. дослідж. / [Брусилівська Ольга та ін.] ; редкол.: канд. політ. наук Бурейко Н., Максак Г., канд. політ. наук Шелест Г. ; ГО "Рада зовніш. політики "Укр. призма", Фонд ім. Фрідріха Еберта, Представництво в Україні. - Київ : [б. в.], 2021. - 344 с.
10. Вторгнення. За лаштунками кривавої війни Росії та боротьби України за виживання [Текст] : [війна очима кор. The Guardian, який потрапив до "чорного списку" Кремля] / Люк Гардінг ; [пер. з англ. І. Возняк]. - Харків : Віват, 2023. - 346 с.
11. Українське століття (1921-2021). Витоки, уроки, перспективи державотворення [Текст] : нариси / [Тетяна Водотика та ін. ; відп. ред. В. Смолій]. - Київ : Кліо, 2021. - 557 с.
12. Європейська інтеграція: пріоритети стратегічного розвитку національного господарства України [Текст] : колект. монографія / [О. І. Авраменко та ін. ; за заг. ред. А. Б. Почтовюк] ; Кременчуц. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського. - Кременчук : Олексієнко В. В. [вид.], 2020. - 356 с.
13. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики [Текст] / Razumkov centre, Konrad Adenauer Stiftung. - Київ : Заповіт, 2020. - 99 с.
14. English. European and Euro-Atlantic integration [Text] : a textbook for civil servants a. local government employees / Yulia Glukhova [et al.] ; Petro Mohyla Black Sea nat. univ. - 3rd ed., updated. - Mykolayiv : PMBSNU publ. house, 2018. - 335 p.
15. Грушевський. Скоропадський. Петлюра [Текст] / Данило Яневський. - Харків : Фоліо, 2022. - 794 с.
16. Українська дипломатія й міжнародна фінансова політика урядів Центральної Ради, Української Держави (Гетьманату) та Директорії УНР (1917-1922 рр.) [Текст] : [монографія] / Павло Гай-Нижник ; НДІ українознавства МОН України, Дипломат. акад. України при МЗС України. - Київ : Дуліби, 2016. - 530 с.
17. Українська держава другої половини XVII-XVIII ст.: політика, суспільство, культура [Текст] : [монографія] / [редкол.: В. Смолій (відп. ред.) та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України, НДІ козацтва. - Київ : Ін-т історії України НАНУ, 2014. - 670 с.
18. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції "Формат розвитку відносин

України та країн Центральної Європи у контексті російсько-української війни" [Текст] : [м. Ужгород, 23 верес. 2022 р.] / [редкол.: Ю. Остапець (голова) та ін.] ; Департамент освіти і науки, молоді та спорту Закарпат. ОВА [та ін.]. - Ужгород : РІК-У, 2022. - 355 с.

19. Гетьмани України: військо, політика, держава [Текст] / Тарас Чухліб. - Київ : Арій, 2021. - 351 с.

20. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін [Текст] / Анатолій Зленко. - 2-ге вид., розшир. і допов. - Харків : Фоліо, 2021. — 589 с.

21. Державна політика у сфері європейської інтеграції України: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / Резніков Валерій Володимирович ; Нац. ун-т цивіл. захисту України. - Харків : Діса плюс, 2020. - 362 с.

22. Історія України "без брому". Розвиток державності на українських землях [Текст] / Петро Кралюк. - Харків : Фоліо, 2020. - 423 с.